

Kunskapskrisen i skolan – hur vänder vi den nedåtgående trenden?

Foto: Taylor Wilcox på Unsplash.

Den svenska skolan är i kris. Sviktande skolresultat och bristande likvärdighet är de stora problemen. Institutet för Näringslivsforskning, IFN, och Lärarnas Riksförbund arrangerar ett policyseminarium den 7 april om vad som krävs för att den nedåtgående trenden ska vändas. Missa inte att anmäla dig senast 31 mars.

I den nya boken *Dumbing Down: The Crisis of Quality and Equity in a Once-Great School System – and How to Reverse the Trend*, utgiven av Palgrave Macmillan, beskriver **Magnus Henrekson**, professor i nationalekonomi och verksam som forskare vid IFN, och **Johan Wennström**, fil.dr i statsvetenskap och verksam som forskare vid IFN, Sveriges utbildningskris. De visar hur den svenska skolans problematik har uppstått som en följd av en bristande kunskapssyn i kombination med en illa genomförd marknadsisering av skolan. Men de visar också vilka reformer som skulle krävas för att vända trenden. Vid seminariet presenterar Johan Wennström slutsatserna i boken.

Lärarnas Riksförbund ser med oro på svensk skolas utveckling med sviktande kunskapsresultat, svårigheter att rekrytera till läraryrket och en marknadsutsatt skola som har lett till att det svenska utbildningssystemet har problem. **Åsa Fahlén**, ordförande Lärarnas Riksförbund kommer att tala om utvecklingen av svensk skola ur ett lärarperspektiv.

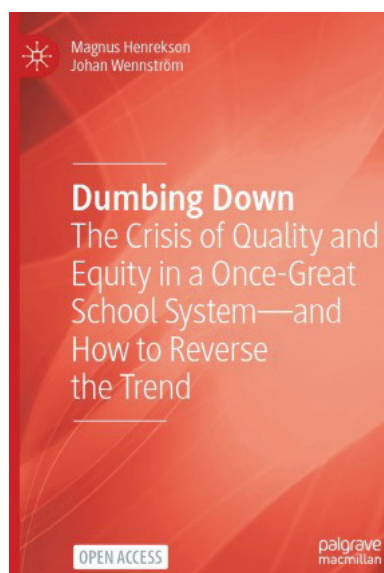
Efter presentationerna följer ett panelsamtal med Åsa Fahlén, Magnus Henrekson, Lars Hjalmered, utbildningspolitisk talesperson (M), Marie Nilsson, ordförande IF Metall samt Anne-Marie Pålsson, docent i nationalekonomi vid Lunds universitet och utredare av aktie-

bolagsformen i skolverksamhet. Samtalet modereras av Eva Malm Öhrström, kommunikationschef IFN.

Seminarier kommer att äga rum på Westmanska Palatset, Holländargatan 17, kl 9.00 till 10.30 med registrering samt frukost från kl. 8.30. Vi kommer också att sända seminariet digitalt samt lägga ut det på vår hemsida och Youtubekanal efteråt.

Antalet fysiska platser är begränsat och sista anmälningdag är 31 mars. Anmäl dig här: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScoqUqwHwN-6jekuqSOZrSZNXqdZgM7wwfovIqhY7JhCYizTHg/viewform>.

Boken finns även som så kallad *Open Access*, dvs. den är nedladdningsbar kostnadsfritt och har i skrivande stund laddats ned 18 000 gånger. Här kan du ladda ned boken: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-93429-3>

Magnus Henrekson och Johan Wennström är bokens författare. Foto: Karl Gabor.

---

300 000 ukrainare kan komma att söka skydd i Sverige

Foto: Daria Volkova på Unsplash.

Delmi, Delegationen för migrationsstudier, lanserade nyligen en rapport som visar att ca 12 miljoner människor kan väntas fly från Ukraina. Cirka 300 000 av dessa kan komma att söka skydd i Sverige. Två IFN-forskare är medförfattare.

Mikael Elinder, Uppsala universitet och affilierad till IFN, Oscar Erixson, Uppsala universitet, samt **Olle Hammar**, IFN och Institutet för framtidsstudier, är forskarna bakom rapporten.

De utgår från statistik från världens största enkätundersökning, Gallup World Poll, som årligen intervjuar ett representativt urval av personer i ett stort antal länder runt om i världen. I undersökningen får personerna bland annat frågan om de skulle vilja flytta permanent till ett annat land och i så fall vilket. Utifrån denna undersökning har forskarna gjort uppskattningar av hur många som kan komma att fly från Ukraina och vilka länder i EU de önskar att fly till.

IFN-forskare i finansministerns ekonomiska råd

Daniel Waldenström, IFN, och Lars Calmfors, Stockholms universitet och IFN, är två av sex medlemmar i finansministerns ekonomiska råd som hade sitt första sammanträde 21 mars.

Rådet består av personer från olika nationalekonomiska fält och har som syfte att ge finansministern råd i aktuella ekonomiska och vetenskapliga frågor av betydelse för den ekonomiska politiken. Finansminister Mikael Damberg (S) är ordförande för rådet som utöver Lars Calmfors och Daniel Waldenström även består av Karolina Ekholm, Stockholms universitet tillika Riksgäldsdirektör, Olof Johansson-Stenman, Göteborgs universitet, Helena Svaleryd, Uppsala universitet samt Robert Östling, Handelshögskolan i Stockholm.

IFN:s forskning presenteras först som ett working paper. Nästa steg är publicering i en vetenskaplig tidskrift som är peer reviewed. Här är några av de artiklar som nyligen accepterats för publicering.

Bjørnskov, Christian (kommande). "Social Trust and Patterns of Growth". *Southern Economic Journal*.

Att social tillit och ekonomisk tillväxt är relaterade är väldokumenterat, men hur detta kan förklaras är en öppen teoretisk och empirisk fråga. Denna artikel använder "tillväxtredovisning" för att klargöra källor till tillväxt i en panel med 64 länder. Social tillit påverkar i huvudsak långsiktigt tillväxt genom att påverka produktivitetstillväxten.

Deerfield, Amanda och **Niklas Elert** (kommande). "Entrepreneurship and Regulatory Voids: The Case of Ridesharing". *Entrepreneurship Theory and Practice*.

Forskarna dokumenterar tiden det tog för app-baserade transporttjänster (så kallad ridesharing) att legaliseras på delstatsnivå i USA. Delstater med större regleringsfrihet genomdrev legaliserande lagstiftning snabbare, vilket tyder på att en lägre grad av regleringar gör det lättare för ett samhälle att införliva nya former av entreprenörskap.

Demetry, Marcos, Per Hjertstrand och Matthew Polisson (kommande). "Testing Axioms of Revealed Preference in Stata". *Stata Journal*.

Ett grundläggande antagande i nationalekonomi är att individer fattar rationella konsumtionsbeslut. Denna uppsats introducerar tre nya kommandon i statistikprogrammet Stata för att testa om empiriska data över individers konsumtionsval är rationella.

Knutsson, Daniel och **Björn Tyrefors** (kommande). "The Quality and Efficiency Between Public and Private Firms: Evidence from Ambulance Services". *The Quarterly Journal of Economics*.

Denna uppsats visar att ambulanssjukvård lämpar sig dåligt för outsourcing till privata utförare. Privata ambulanser svarar förvisso fortare på anrop, men patienterna dör i högre utsträckning än om ambulanssjukvården tillhandahålls av offentliga utförare.

Cecilia Malmström har valts in i IFN:s styrelse i samband med styrelsemötet den 7 mars.

– IFN producerar policyrelevant nationalekonomisk forskning med ett näringslivsperspektiv. Cecilia Malmström har lång erfarenhet från svensk och internationell politik och politikområden av betydelse för IFN:s inriktning. Hon kommer att tillföra värdefulla kompletterande perspektiv till IFN:s styrelsearbete, säger styrelseordförande Staffan Bohman.

– IFN bedriver högklassig nationalekonomisk forskning med samhällsrelevans och aktualitet. Det känns oerhört roligt och spännande att ha blivit invald i institutets styrelse. Jag hoppas lära mig mycket och förhoppningsvis bidra med kunskap om internationella handelsfrågor, säger Cecilia Malmström.

Cecilia Malmström är fil.dr i statsvetenskap. Hon var 1999–2006 ledamot av Europaparlamentet, 2006–2010 EU-minister i Statsrådsberedningen och 2010–2019 Sveriges EU-kommissionär. 2011 blev Cecilia utsedd till hedersdoktor vid Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet. 2020–2021 var hon gästprofessor vid Handelshögskolan vid Göteborgs universitet. Cecilia är non resident senior fellow vid PIIE (Peterson Institute for International Economics), senior rådgivare vid Covington samt knuten till Lindholmen Science Park där hon arbetar med demokrati och AI.

18 mars 2022 | *Svenska Dagbladet*: ”**Mixtra inte med prismekanismen, Damberg**”

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet, skriver om regeringens stödpaket i en debattartikel i *Svenska Dagbladet*.

”Fossilt producerad energi har länge varit alldeles för billig. Med högre priser har hushållen getts incitament att ändra sitt beteende och framför allt har företag och innovatörer fått starkare incitament att utveckla mer energisnåla produkter. Regeringen kan inte veta vad som är den bästa metoden för varje enskild individ eller hushåll att hantera den uppkomna situationen. Förutsättningar, möjligheter och önskemål skiljer sig åt från individ till individ. Även detta talar för att stödåtgärder görs så generella som möjligt.

När nu miljöpolitiken får oväntad hjälp av tragiska händelser i vår omvärld, kan jag personligen tycka att regeringen borde ha viktigare saker för sig än att hitta sätt att kompensera bilister som dessutom bidrar till ökad efterfrågan på rysk olja och gas.

Slutligen kan konstateras att ett pristak på bensin är den mest riskabla åtgärden, vilket illustreras av en lång rad av historiska exempel. Initialt blir effekten att omställningsincitamenten av ett högre pris försvinner, men pristak riskerar också bidra till drivmedelsbrist, hamstring och uppkomst av svarta marknader med mindre seriösa aktörer.”

Läs artikeln här: <https://www.svd.se/a/MLkygo/andreas-bergh-mixtra-inte-med-prismekanismen-damberg>

14 mars 2022 | *Ekot, Realtid, Omni och Affärsvärlden*: ”**Professor: ”Stödpaket kan finansiera kriget”**”

Lars Calmfors, Stockholms universitet och IFN, intervjuas om regeringens stödpaket i *Ekot*, en nyhet som också citeras av *Realtid, Omni och Affärsvärlden*.

”I dag presenterade regeringen ett stödpaket som innehöll sänkt skatt på bensin och diesel. Nationalekonomen Lars Calmfors anser att västvärlden borde höja importavgifter på rysk olja för att tvinga ner priset.”Sänkt skatt kan uppehålla efterfrågan på rysk olja. Ryssland kan då ta ut högre priser och på så sätt bidrar vi till att finansiera kriget”, säger Lars Calmfors.”

Läs mer och hör inslaget här: <https://sverigesradio.se/artikel/professor-stodpaket-kan-finansiera-kriget>

9 och 10 mars 2022 | *Di-TV och Rapport samt SVT Nyheter*

En nyligen publicerad rapport av IFN-forskarna **Pär Holmberg** och **Thomas Tangerås** visar att elen skulle bli 68 % dyrare för konsumenterna i Norrland och 14 % billigare för konsumenterna i Skåne om Sverige skulle ha enhetliga elpriser. Nyligen uppmärksammades deras studie av SVT:s *Rapport*. Även *Di-TV* tog del av Thomas Tangerås kunskaper i ett inslag om hur EU ska bli oberoende av rysk gas.

Se intervjuerna här: *Di-TV*: <https://www.di.se/ditv/hallbarhet/energiexperten-sa-ska-eu-bli-oberoende-fran-rysk-gas/> *SVT*: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/utbyggt-stannat-kommer-ge-dyrare-el-i-norrland>

Nyhetsbrev:

Nyheter från IFN utkommer sex till sju gånger per år. Dessutom publiceras *News from IFN* två gånger årligen.

Nyhetsbrev

Redaktör: Eva Malm Öhrström, eva.malmohrstrom@ifn.se; tfn 08-665 4525. Ansvarig utgivare: Fredrik Sjöholm